

ROMÂNIA
JUDEȚUL BIHOR
CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI TINCA

HOTĂRÂREA NR. 23
din 26 februarie 2019
privind actualizarea Statutului Comunei Tinca

Având în vedere Referatul compartimentului din cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Tinca, în care se arată necesitatea actualizării Statutului Comunei Tinca,

Ținând cont de expunerea de motive a primarului comunei Tinca,

Văzând raportul comisiei de specialitate din cadrul Consiliului Local,

Având în vedere prevederile art.6-10, art.14, art.16-17 din O.G. nr.53/2002 privind statutul-cadru al unităților administrativ-teritoriale, modificată prin Legea nr.96/2003,

În baza art.45 alin.(1) și art.115 alin.(1) lit.b) din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată,

Consiliul Local al comunei Tinca, cu 14 voturi “pentru”,

HOTĂRĂȘTE:

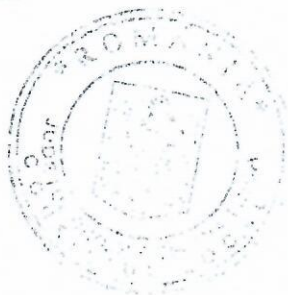
Art.1. Se aprobă **Statutul actualizat al Comunei Tinca**, conform Anexei nr. I, anexă ce face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2. Cu ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri se încredințează primarul comunei Tinca, jud. Bihor.

Art.3. O dată cu adoptarea prezentei hotărâri, se abrogă Hotărârea Consiliului Local nr.151/30.11.2009 privind aprobarea Statutului Comunei Tinca și orice alte dispoziții contrare.

Art.4. Comunicarea prezentei hotărâri factorilor interesați se va face prin grija secretarului comunei Tinca.

Președinte de ședință,
Gabor Cosmin Vasile



Secretar,
jurist Tiberiu Lazăr

**STATUTUL
COMUNEI TINCA
JUDEȚUL BIHOR**

STATUTUL COMUNEI TINCA

Capitolul I: **PRINCIPII GENERALE**

Capitolul al II-lea: **ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ A COMUNEI TINCA**

II.1. AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE

- II.1.1. Reglementări generale
- II.1.2. Consiliul local al comunei Tinca
- II.1.3. Primarul și viceprimarul comunei Tinca

II.2. APARATUL DE SPECIALITATE AL PRIMARULUI, INSTITUȚIILE ȘI SERVICIILE PUBLICE DE INTERES LOCAL

- II.2.1. Aparatul de specialitate al primarului
- II.2.2. Instituții publice
- II.2.3. Serviciile publice

II.3. LEGILE COMUNITĂȚII, EXERCITAREA AUTORITĂȚII ȘI ÎNFĂPTUIREA DREPTĂȚII

II.4. ECONOMIA LOCALĂ, PATRIMONIUL, FINANȚELE ȘI LUCRĂRILE PUBLICE

- II.4.1. Economia locală
- II.4.2. Proprietatea
- II.4.3. Finanțele publice locale
- II.4.4. Achizițiile și lucrările publice

Capitolul al III-lea: **EDUCAȚIA, VIAȚA SPIRITUALĂ ȘI CULTURA COMUNITĂȚII**

Capitolul al IV-lea: **MUNCA, SĂNĂTATEA, PROTECȚIA POPULAȚIEI ȘI SOLIDARITATEA UMANĂ**

Capitolul al V-lea: **DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR COMUNEI LETCANI**

V.1. DISPOZIȚII GENERALE

V.2. DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE FUNDAMENTALE

V.3. ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

Capitolul al VI-lea: **DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**

STATUTUL COMUNEI TINCA

CADRU LEGAL

- CONSTITUȚIA ROMÂNIEI
- ORDONANȚĂ Nr. 53 din 16 august 2002 privind Statutul-cadru al unității administrativ-teritoriale
 - MONITORUL OFICIAL NR. 633 din 27 august 2002
- LEGE Nr. 96 din 18 martie 2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 53/2002 privind Statutul-cadru al unității administrativ-teritoriale
- Legea nr. 215/2001 republicată, privind administrația publică locală
 - Monitorul Oficial nr. 123 din 20 februarie 2007
- Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali
 - Monitorul Oficial nr. 912 din 7 octombrie 2004
- Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică
 - Monitorul Oficial nr.70 din 3 februarie 2003
- Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ
 - Monitorul Oficial nr. 1154 din 7 decembrie 2004
- Legea nr. 340/2004 privind instituția prefectului cu modificările și completările ulterioare
 - Monitorul Oficial nr. 658 din 21 iulie 2004
- Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale
- Legea nr. 571/2003 – Codul fiscal și normele metodologice de aplicare a acestuia
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică
- Legea nr. 51/2006 privind serviciile de utilitate publică
- Declarația Universală a Drepturilor Omului
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și combaterea corupției;
- Cartea Europeană a Autonomiei Locale și Descentralizării
- Legea nr.339/12.07.2004 privind descentralizarea administrativă

Amplasare

Comuna Tinca este situată în extremitatea țării, în partea de sud a județului Bihor, în Câmpia Crișurilor, pe cele două maluri ale Crișului Negru (Râpa, Tinca și Gurbediu pe malul drept, iar Belfirul și Girișu-Negru pe malul stâng), la o distanță de 592 de km de capitala țării, la 40 de km de Oradea, reședința județului Bihor și la 24 de km de municipiul Salonta.

Centrul comunei – Tinca – este situat pe paralelele 46 47 latitudine nordică și pe meridianul 21 și 56 longitudine estică.

Satele aparținând comunei Tinca sunt așezate în felul următor: în centrul comunei se află localitatea Tinca, la vest de aceasta Gurbediu, la est Râpa, la sud Belfir și înspre sud-vest se află satul Girișu-Negru.

Comuna se învecinează la nord cu Husasău de Tinca (comună), la nord-vest se află comuna Mădăras, la vest comuna Tulca, la sud comunele Batăr și Olcea, Cociuba Mare, iar la est comuna Holod și la nord-est comuna Lăzăreni.

Caracteristici geografice

Ca formă de relief, comuna este situată în Câmpia Vestică și o mică porțiune în Piemonturile estice; după unii geografi, acestea ar fi Câmpia Crișurilor și Piemontul Codrului (ca formă de megarelief). Ca forme de mezo-relief au fost determinate Lunca Crișului Negru și platforma piemontană terasată, în partea nordică. Ca forme de micro – relief se întâlnesc văile temporare care au, în general, o direcție nord-sud, precum și dealurile din Râpa (dealul Burzăului) la nord, dealul Husasăului și dealul Fonăului.

Suprafața totală a comunei Tinca este de 145 kmp. Marea majoritate a reliefului o formează Câmpia Crișului Negru, ocupând toată suprafața de sud a comunei (malul stâng al Crișului Negru), iar în partea de nord (malul drept al Crișului Negru) pe lângă forma de relief a câmpiei mai găsim dealurile amintite, de fapt două terase ale Crișului Negru. Pe lângă acest râu s-a format Lunca Crișului, având în compoziție pietrișuri mari și mărunte, precum și din nisip. Această luncă este folosită pentru pășunat și pentru fânețe naturale. Cu ocazia ploilor mai abundente lunca este inundată.

Altitudinea față de nivelul mării este de 166 m la nord, 130 m în centrul localității de reședință și 155 m pe malul Crișului Negru.

Câmpia vestică, fiind așezată (după cum indică și numele pe care-l poartă) în partea de vest a țării, este supusă, din punct de vedere climatic, atât influenței oceanice, cât și celei continentale, astfel că așezarea are un climat temperat continental, cu o nuanță mai caldă și mai umedă decât în celelalte câmpii ale țării, cu veri relativ călduroase și cu ierni blânde.

Masele de aer care se revarsă asupra acestei zone sunt de origine diferită: Oceanul Atlantic, Marea Mediterană, Marea Baltică, etc. Cele mai frecvente mișcări ale maselor de aer sunt dinspre nord-nord-vest.

Temperatura medie anuală este de 10,5 C; temperatura medie cea mai ridicată se înregistrează în luna iulie, având valoarea de 21,2 C, iar cea mai scăzută medie lunară este în ianuarie –15 C. Pe anotimpuri, temperatura medie se prezintă în felul următor: iarna – 16 C, vara 20,3 C, primăvara 10,9 C, toamna 10,7 C. Numărul zilelor cu temperatură de peste 20 de grade este de 99. Toamna înghețurile încep în prima parte a lunii octombrie. În timpul iernii gerurile alternează cu dezghețuri. Primăverile sunt relativ scurte, temperaturile înalte apar brusc în luna martie, în aprilie vremea este variabilă, iar din luna mai temperaturile ridicate amintesc de vară. Cele mai calde luni sunt iulie și august. În toamnele lungi, de multe ori timpul însorit se menține până la sfârșitul lunii noiembrie.

Precipitațiile medii anuale sunt de 635 mm, egale cu media pe țară. Pe anotimpuri, precipitațiile sunt repartizate în felul următor: iarna –116,3 mm, primăvara 162,9 mm, vara 200 mm și toamna 155,8 mm. Cele mai abundente ploi cad la sfârșitul primăverii și începutul verii. În lunile iulie-august-septembrie se înregistrează un ușor deficit de umiditate. Marea majoritate a precipitațiilor cad sub formă de ploaie. În mod obișnuit, zăpada acoperă în mod satisfăcător solul.

Cele mai frecvente vânturi sunt cele din nord-vest, vânturi umede și reci, și vânturile din sud și sud-vest.

Teritoriul comunei aparține bazinului Crișului Negru și anume limita inferioară a cursului mijlociu. Crișul Negru are aici un curs mediu matur, o albie cu multe meandre, acumulări de aluviuni, insulițe, cursuri secundare, iar albia majoră relativ lată. Distanța de la izvorul râului până la comuna noastră este de 92 de km. Lățimea medie a albiei minore a Crișului Negru la Tinca este de circa 40 m, iar adâncimea medie de cca 3,5 m. Albia majoră este străbătută de mai multe cursuri secundare, dintre care cea mai importantă este "Crișul Mort", albie părăsită în secolul trecut când s-a construit o albie nouă, cea actuală, astfel că intrarea în "Crișul Mort" este închisă în partea superioară și nu primește apă decât din cursurile de apă din Tinca și din aval, cu ocazia inundațiilor. Debitul Crișului Negru crește de obicei de două ori pe an, primăvara cu intensitate mai mare și toamna cu intensitate mai mică. Volumul maxim de apă este atins în lunile februarie, martie și aprilie, atingând aproximativ 45% din volumul anual.

Înghețul începe, în general, în luna decembrie și ține până la sfârșitul lunii februarie. Grosimea gheții ajunge până la 50 cm. În anii cu temperatură mai ridicată, înghețul apare târziu și are o durată mai mică de cca 3 săptămâni. Au fost ani când fenomenul înghețului a lipsit. Apele Crișului Negru, având un grad mai mic de mineralizare, sunt corespunzătoare pentru irigații. Afluenții mai importanți ai Crișului, pe teritoriul comunei sunt următorii: Valea Pustei, care trece prin satul Râpa, Valea Nouă, care trece prin satul Gurbediu, ambele în partea dreaptă a Crișului Negru, iar în partea stângă "Rătășelu" care străbate satele Belfir (aici se numește Asău) și Girișu-Negru. Aceste cursuri de apă au un debit foarte variat, apele lor cresc mult în anotimpul ploios și aproape dispar (cu excepția Gurbediului) în lunile secetoase.

În comuna Tinca, peste Crișul Negru sunt două poduri: unul de beton între Tinca și Belfir cu un tonaj de peste 20 t și unul de lemn între Râpa și satul Cheșa (comuna Cocuba Mare) cu un tonaj de 2 t. În general, trecerea peste Criș se face pe poduri; în timpul verii însă, când nivelul Crișului scade foarte multeste posibilă trecerea prin mai multe locuri, mai folosite fiind cele din dreptul străzilor care duc la Criș sau trecerea din amonte de fosta moară.

Bacuri sau poduri umblătoare nu sunt. Există câteva zone de baltă, în special văile părăsite ale Crișului sau brațele afluenților săi, care în timpul ploilor sau inundațiilor se umple cu apă. Lacuri cu ape permanente nu sunt pe teritoriul comunei.

Pe teritoriul comunei avem o suprafață de 12.829 ha de teren forestier, care face parte din zona de câmpie. Esența cea mai des întâlnită este guercineea, iar grosimea medie este de 24 cm în diametru. Pădurile din raza comunei sunt parcelate, delimitate de linii parcelare, accesibile dar nepietruite. Fondul forestier din raza Ocolului Silvic Tinca are o zonă mlăștinoasă în suprafață de cca 5 ha, situată pe valea Topile, într-un singur loc. Comuna Tinca deține în proprietate o suprafață de peste 1.000 ha de teren forestier, aflat în prezent, în administrarea Ocolului Silvic Tinca.

Mijloace de transport

Comuna este deservită de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vașcău – Oradea, în comună fiind trei opriri: halta Gurbediu, punct oprire Tinca și halta Râpa.

Punctul C.F.R. Tinca este înzestrat cu 3 linii: una publică de încărcare-descărcare a vagoanelor cu lungimea de 660 ml, linia 2 directă de expedieri de trenuri cu lungimea de 627 ml și linia abătută pentru primiri și expedieri cu lungimea de 700 ml.

Capacitatea de tranzit este de 40 de trenuri/24 ore.

Tuneluri și poduri C.F.R. nu sunt în comuna Tinca.

Comuna este străbătută de următoarele șosele: Oradea-Tinca-Ineu-Arad, Salonta-Tinca-Beiuș, Tinca-Belfir-Pocola, Tinca-Belfir-Girișu-Negru-Salonta.

Drumurile județene care străbat comuna noastră sunt:

- drumul jud. 762 A, care intră în județul Bihor din județul Arad, în direcția Oradea, prin: Ucuriș-Olcea-Belfir-Tinca-Leș, lungimea sa în raza comunei fiind de 11 km.
- Drumul jud. 765 Salonta-Vintere, având 15 km în raza comunei noastre.
- Drumul jud. 709 A Batăr-Belfir-Pocola, 7 km în raza comunei.

Drumurile comunale care deserveșc zona sunt:

- Râpa-Cociuba Mare – 2 km, drum nepietruit
- Gurbediu-Ianoșda – 7 km, drum pietruit.

Lățimea drumurilor județene, partea carosabilă, este de cca 6 m, iar a drumurilor comunale între 4-5 m.

Drumurile agricole din comună sunt:

- Tinca-Belfir (traseul vechi al drumului județean, 5 km drum pietruit)
- Tinca-Tăut (pe malul Crișului Negru în aval) cu lungimea de 9 km, drum de pământ, lățimea între 3-5 m.

- Tinca-Cociuba Mare (pe malul Crișului Negru în amonte), lungimea 7 km, drum de pământ, lățimea între 3-4 m.

- Tinca-Gurbediu (peste pășunea de la Tinca), lungimea 4 km, drum de pământ, lățimea de 3-4 m.

- Tinca nord-spre pădurea Gurbediului, lungimea 2,5 km, drum de pământ, lățimea de 3-4 m.

Pe teritoriul comunei nu sunt drumuri turistice, trecători sau popasuri.

Comuna Tinca se află la o distanță de 40 km de Oradea, timpul aproximativ, necesar parcurgerii distanței fiind de 35 de minute cu mașina, 50 de minute cu autobusul și 1 oră și 35 de minute cu trenul.

Legătura cu Oradea este asigurată prin cele 3 curse zilnice de autobus, iar cea cu Salonta prin o cursă zilnică de autobus.

Istoric

Urmele așezărilor omenești de pe cursul mijlociu al Crișului Negru se pierd în negura vremii. Mărturiile arheologice și lingvistice demonstrează că ele datează încă din epoca veche a istoriei, izvoarele nescrise scoțând în evidență însăși urmele epocii pietrei. Săpăturile arheologice efectuate de către Muzeul Țării Crișurilor în colaborare cu Institutul pedagogic din Oradea, pe terasa superioară a Crișului Negru, în punctul numit "Dealul Morilor" au scos la iveală urme de așezări omenești datate în epoca pietrei șlefuite (neolitic-cultura criș).

Primele atestări documentare scrise sunt mult mai târzii, majoritatea lor provenind din perioada feudalismului timpuriu. Astfel, localitatea Tinca este menționată într-un document datat 31 martie 1338, emis cu ocazia unei hotărnicii privitoare la moșiile aflate în partea nordică a Crișului Negru, acțiune în care, ca om de încredere al oficialității a fost desemnat un oarecare Toma din Tinca. În "Registrul Dijmelor papale" din anii 1332-1337 sunt menționate localitățile Belfir și Girișu-Negru, cu prilejul strângerii dijmilor papale de la populație (un fel de impozit, dare, taxă). Localitatea Gurbediu pare a fi cea mai veche, cel puțin după atestarea ei scrisă, amintită tot cu ocazia unei hotărnicii, care însă a avut loc în anul 1302. Satul Râpa, deși atestat documentar mult mai târziu,

în 1692, cu prilejul pustiirilor turcești din aceste părți, a existat și el în secolele anterioare, ca date probabile și identificabile în legătură cu diferitele forme ale numelui localității putând fi amintite: 1220, 1403, 1412, 1474.

Faptul că Tinca și împrejurimile sale sunt amintite în aceste documente scrise demonstrează că așezările de aici sunt, de fapt, mai vechi. Ipoteza e susținută și de unii istorici, care afirmă că, în urma distrugerii cetății Oradea de către tătari în anul 1241, autorul lucrării "Carmen miserabile" – Rogerius – s-ar fi refugiat pe aceste meleaguri locuite, împreună cu alți concetățeni de-ai săi.

Începând cu cea de-a doua jumătate a secolului al XV – lea și până pe la sfârșitul secolului al XVII-lea, populația acestor sate a avut de suferit atât de pe urma exploatării sociale, cât și de pe urma numeroaselor incursiuni și chiar a ocupației turcești. În legătură cu această perioadă frământată a istoriei poporului român, documentele menționează destul de des numele și situația satelor noastre, între altele, distrugerile pricinuite de invaziile turcești din anii 1555, 1597, 1599, precum și inscripțiile ce se întocmesc în 1552, 1555, 1605, 1692 și altele mai târziu în legătură cu obligațiile feudale ale iobagilor din aceste localități. De menționat că, în toată această perioadă, populația din această zonă, cu toate retragerile temporare din fața primejdiilor a rămas pe vetrele ei, continuând să se ocupe de cultivarea pământului, creșterea animalelor și prelucrarea lemnului.

Situația populației nu s-a îmbunătățit nici după alungarea turcilor, stăpânirea habsburgică organizând și mai meticulos exploatarea iobagilor din Transilvania. Frământările sociale continuă, mulți din iobagii locali participând la răscoalele ce au avut ca scop alungarea habsburgilor din Transilvania.

În preajma și după anul 1800 constatăm pătrunderea relațiilor capitaliste în agricultura satelor de pe Crișul Negru. Stăpânii de moșii (Episcopia Catolică din Oradea și Capitlul ei) arendează iobagilor, în grele condiții, suprafețe de terenuri agricole.

Ca urmare a dezvoltării localității TINCA, după 1800 este ridicată la rangul de oraș, în 1855 devine târg de câmpie, iar cu doi ani mai înainte, respectiv 1853 localitate se constituie ca centru de plasă. Din același an are și carte funduară (funciară). Dezvoltarea economică a comunei capătă un nou impuls prin construirea liniei ferate Ciomeghiu-Holod, dată în folosință în anul 1899. După 1900, apar și se dezvoltă o serie de ateliere meșteșugărești și mori mecanice, care folosesc deja munca salariată.

Primul război mondial a adus multe suferințe populației din satele comunei. Izbucnirea revoluției burghezo-democratice de la sfârșitul anului 1918 a antrenat și masele populare din aceste părți. Ele au primit cu mare entuziasm hotărârea Adunării Naționale de la Alba-Iulia din 1 decembrie 1918, privitoare la unirea Transilvaniei cu România. Din comuna Tinca au participat efectiv la acest eveniment Andrei Ile și Aurel Pințea din Tinca, Petru și Gheorghe Sârbu din Girișu-Negru, Iova Moise din Râpa și alți locuitori.

În timpul celui de-al doilea război mondial, locuitorii comunei noastre au participat la luptele de eliberare a pământului românesc de sub stăpânire străină, iar în septembrie 1944 populația civilă a dat o mână de ajutor trupelor române pentru eliberarea satelor noastre.

Perioada comunistă aduce transformări economice, în parte pozitive, pentru comuna Tinca, dar și constrângeri de ordin religios, politic și spiritual. Pentru convingerile lor, unii locuitori ai comunei au fost deportați la canal, de unde mulți nu s-au mai întors niciodată.

Tradiție și cultură

În ceea ce privește viața social-culturală a comunei Tinca, menționăm că documente scrise amintesc de existența unui învățământ organizat încă de prin secolul al XVII-lea. În 1700 la Tinca funcționa deja o școală românească, care pe parcurs a fost reorganizată și lărgită. Această școală

primește un puternic sprijin în anul 1860, când Nicolae Jiga îi donează un intravilan cumpărat cu 4 000 de florini pentru construirea unui nou local de școală (acest personaj dă în prezent numele liceului din localitate). Din anul 1858 Tinca are și o grădiniță de copii. După unire, școlile din comuna noastră au fost transformate în școli de stat. Din anul 1961, în localitatea de reședință funcționează un liceu teoretic.

În legătură cu viața cultural-artistică, subliniem înființarea a două coruri, încă de la sfârșitul secolului trecut: Corul din Girișu-Negru —1893 și Corul meșteșugarilor din Tinca-1896. În octombrie 1910 se constituie la Tinca "Despărțământul" Astra, avându-l ca președinte pe Andrei Ile, prin a cărui activitate s-au organizat numeroase manifestări cultural-artistice, printre care amintim și prima reprezentație de teatru în limba română, în 1911, dată de către trupa lui Aurel P. Bănuț, iar corul "Hilaria" din Oradea a făcut prima sa vizită la Tinca în anul 1907.

În anul 1932, ASTRA organizează o mare manifestare cultural-artistică, cu participarea numeroaselor formații artistice școlare din satele comunei și din împrejurimi.

În anul 1946 ia ființă primul cămin cultural din istoria localității, iar în anul 1967 a fost construit un altul, pe baza contribuției cetățenilor.

Din anul 1956 în Tinca funcționează un muzeu de științe naturale, a cărui activitate a fost mult impulsionată prin eforturile unui autodidact local, dl. Csak Coloman, în prezent cetățean de onoare al comunei. Primăria comunei Tinca, în colaborare cu Biserica reformată Tinca se îngrijesc în prezent de această instituție. În colecția muzeului se păstrează o mandibulă completă de mamut (*Mammuthus primigenius*), material descoperit cu ocazia săpării căminului pentru turbină la moara de lângă stațiunea balneară, în anul 1932, la 8 m adâncime. De asemenea, un alt exemplar rar este fragmentul de molar de mamut, descoperit în albia Crișului-Negru, în anul 1964.

Din anul 1952 funcționează o bibliotecă comunală, având la începuturi peste 27.000 de volume. Activitatea bibliotecii este coordonată și sprijinită, în zilele noastre, de către Consiliul Local Tinca.

Cu privire la meșteșugurile tradiționale din zonă, cel mai frecvent este cel legat de prelucrarea lemnului.

De asemenea, târgul și oborul de animale din Tinca, ținut în fiecare zi de luni a săptămânii, cunoaște o vechime de peste 100 de ani.

Natură și mediu

Întrucât râul Crișul-Negru traversează localitatea, acesta influențează în mare măsură atât clima localității, cât și mediul economic din zonă, în special turismul. Activitatea Stațiunii balneo-climaterice este strâns legată de izvoarele de apă termală, precum și de pitorescul malului Crișului-Negru.

De asemenea, Lunca Gurbediului — aflată tot pe malul Crișului-Negru — este o zonă foarte frumoasă, propice turismului și petrecerii vacanțelor, tocmai de aceea Consiliul Local Tinca a concesionat terenuri pentru construirea de căsuțe de vacanță în acest perimetru.

Condițiile de mediu din comuna Tinca sunt favorabile desfășurării de activități agricole și de creștere a animalelor, tocmai de aceea aceste activități au o pondere mare în cadrul activităților economice locale.

Vecinătăți

Comuna Tinca se învecinează cu următoarele unități administrative teritoriale: comuna Husasău de Tinca (cu o populație de aproximativ 4500 locuitori), comuna Olcea (cu o populație

de aproximativ 5000 locuitori), comuna Cociuba Mare (cu o populație de aproximativ 4500 locuitori), comuna Tulca (cu o populație de aproximativ 5000 locuitori) și comuna Holod (cu o populație de aproximativ 7200 locuitori).

Fiind o zonă de confluențe, locuitorii din aceste zone s-au îndreptat înspre comuna Tinca, în sensul dezvoltării unor relații comerciale cu populația din zonă. Încă din cele mai vechi timpuri, târgul din ziua de luni de la Tinca era cunoscut și frecventat de locuitorii acestei zone.

Organizare administrativă

Comuna Tinca este comună de rangul I, unitate administrativ teritorială cu personalitate juridică din județul Bihor, România, formată din satele Tinca, Gurbediu, Girișu-Negru, Rîpa și Belfir, ai căror locuitori formează o comunitate umană, unitară care are ca scop fundamental al vieții și activității sale înfăptuirea binelui comun și fericirea tuturor membrilor săi.

Comunitatea și autoritățile sale reprezentative asigură condiții optime ca fiecare dintre statele care o compun să-și păstreze și să-și promoveze identitatea exprimată prin valorile, obiceiurile și tradițiile proprii în condițiile stabilite de legile țării, de prezentul statut și de celelalte acte de autoritate locală.

În comuna Tinca munca, sacrificiile și înfăptuirile generațiilor trecute, istoria și cultura locală, obiceiurile și tradițiile, credința străbună, învățământul și educația reprezintă fundamentele unității sufletești și administrative ale comunității locale, temelia înălțării spre ideal a acesteia.

În spiritul tradițiilor democratice și al idealurilor perene ale poporului român, al valorilor naționale, europene și universale, organizarea social-politică, economică, educațională și culturală a muncii și vieții comunității locale se întemeiază pe apărarea și promovarea democrației și a legalității, a demnității omului și a liberei dezvoltări și afirmări ale personalității umane, a drepturilor și libertăților cetățenilor, a dreptății sociale și a pluralismului politic, a muncii libere și a familiei care reprezintă valori supreme ale acesteia și pe care autoritățile publice locale, instituțiile și cetățenii au datoria de a le apăra și garanta.

În comuna Tinca, respectarea Constituției, a legilor țării și a actelor de autoritate locală, inclusiv a prezentului statut, este obligatorie.

Puterea locală aparține comunității, care o exercită, în condițiile stabilite de Constituție și de legile țării, prin autoritățile publice reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

Teritoriul comunei Tinca este unitar, indivizibil și inalienabil.

Limitele teritoriului administrativ al comunei Tinca sunt cele stabilite prin legile țării iar modificarea lor nu se poate realiza decât dacă este aprobată prin referendum local organizat în condițiile legii.

Delimitarea intravilanului satelor, evidența proprietăților și a folosinței terenurilor, disciplina și modul de amplasare a construcțiilor se stabilesc prin planul de amenajare a teritoriului, Planul Urbanistic General și Regulamentul local de urbanism, cadastrul general și celelalte documente sau forme de evidență stabilite prin lege, întocmite prin grija compartimentelor de specialitate și aprobate de către autoritățile publice locale potrivit competențelor legale.

Comuna Tinca este localitatea comună a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenența politică, de avere, de origine socială, de locul nașterii sau de satul în care locuiesc.

Pe teritoriul comunei Tinca își poate stabili domiciliul sau reședința orice persoană sau familie care îndeplinește condițiile prevăzute de Constituția României și de legile țării.

Calitatea de cetățean al comunei Tinca se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

Autoritățile publice locale își exercită atribuțiile legale privind evidența populației, starea civilă, autoritatea tutelară prin compartimentele de specialitate, care se află în subordinea secretarului comunei.

Autoritățile publice locale sprijină menținerea și întărirea legăturilor comunității cu toții fii ei care trăiesc și muncesc în alte localități din țară sau din străinătate și care contribuie la promovarea valorilor locale și naționale, la integrarea europeană și la schimbul internațional de valori.

Comunitatea locală este organizată pe principiul constituțional al pluralismului, care reprezintă condiția de bază și garanția economiei de piață, a democrației sociale și politice, a libertății membrilor săi.

Organizațiile locale ale partidelor politice își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare contribuind la definirea și exprimarea voinței politice a cetățenilor și la împlinirea aspirațiilor și idealurilor acestora, cu respectarea suveranității naționale, a integrității teritoriale, a ordinii de drept, a principiilor democrației și ale autonomiei locale.

Comuna Tinca poate coopera sau se poate asocia cu alte unități administrativ teritoriale din țară sau din străinătate în scopul și în condițiile stabilite prin Legea administrației publice locale și prin alte acte normative în vigoare.

Comuna Tinca este membru al:

- Asociației Comunelor din România
- Asociației de dezvoltare intercomunitară Aparegio
- Asociația de dezvoltare intercomunitară Ecolect Bihor

Ea face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a României.

Raporturile dintre autoritățile administrației publice ale comunei Tinca (Primar sau Consiliul local) și autoritățile de nivel județean sau central se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării competențelor, legalității, responsabilității, solidarității și cooperării, în condițiile și în limitele stabilite de legislația în materie și de normele Uniunii Europene.

Comuna Tinca are dreptul la resurse financiare suficiente, proporționale cu responsabilitățile și atribuțiile pe care autoritățile publice le au stabilite prin lege. Sumele necesare care exced veniturile proprii ale bugetului local se asigură din bugetul de stat sau din bugetul județului Bihor.

Toate relațiile pe care comuna Tinca și autoritățile sale reprezentative le stabilesc, întrețin și dezvoltă cu alte comunități, autorități, instituții și alte persoane juridice trebuie să slujească interesul și binele general al colectivității locale și să se întemeieze pe respectul și încrederea reciprocă dintre părți, pe asumarea răspunderii și asigurarea legalității înțelegerilor și actelor încheiate.

Actele autorităților publice locale (hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului) care se emit în exercitarea atribuțiilor, competențelor și responsabilităților pe care le au la nivelul unității administrativ-teritoriale trebuie să respecte Constituția României și legile țării.

Actele de autoritate emise de către primar, consiliul local sau alte structuri de autoritate de la nivelul altor unități administrativ-teritoriale, care reglementează situații, fapte și realități de pe teritoriul administrativ al comunei Tinca sunt nule de drept.

Se interzice primarului, consiliului local al comunei Tinca și oricăror structuri din subordinea acestora să emită hotărâri, dispoziții, autorizații, certificate etc. care exced competențele lor teritoriale.

Pe teritoriul comunei Tinca se folosesc, în condițiile legii, următoarele simboluri:

- **naționale:**

- Drapelul României (tricolor)

- Ziua Națională a României – 1 Decembrie
- Imnul Național al României – „Deșteaptă-te române!”
- Stema țării – stabilită prin lege organică

- europene:

- Drapelul Uniunii Europene
- Stema Uniunii Europene
- Imnul Uniunii Europene
- Ziua Uniunii Europene

- locale:

- Ziua comunei Tinca – data _____ luna _____
- Stema comunei Tinca- se stabilește prin hotărârea consiliului local

Centrul administrativ cu sediul consiliului local și al primăriei comunei se află în localitatea Tinca.

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ A COMUNEI TINCA

Autoritățile administrației publice locale

Autoritățile reprezentative ale colectivității locale din comuna Tinca sunt: **consiliul local și primarul.**

Primarul și consilierii locali se aleg prin votul liber exprimat, egal, direct și secret al cetățenilor care au domiciliul stabil în comună, din rândul cetățenilor care îndeplinesc condițiile prevăzute de Constituție și de legile în vigoare.

Organizarea alegerilor pentru funcțiile de demnitate publică locale și respectiv validarea mandatelor de consilier local și de primar sunt reglementate prin legislația în vigoare.

Consiliul local

Consiliul local al comunei Tinca este autoritatea deliberativă, fiind format din consilieri locali, alesi prin vot universal, egal, secret, direct și liber exprimat de către cetățenii comunei Tinca și constituit în conformitate cu prevederile legale.

Consiliul local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale, exercitând următoarele atribuții:

- a) atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local și ale societăților comerciale și regiilor autonome de interes local;
- b) atribuții privind dezvoltarea economico-socială și de mediu a comunei, orașului sau municipiului;
- c) atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului;
- d) atribuții privind gestionarea serviciilor furnizate către cetățeni;
- e) atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a), consiliul local:

a) aprobă statutul comunei, orașului sau municipiului, precum și regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local;

b) aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, înființarea, organizarea și statul de funcții ale aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local, precum și reorganizarea și statul de funcții ale regiilor autonome de interes local;

c) exercită, în numele unității administrativ-teritoriale, toate drepturile și obligațiile corespunzătoare participațiilor deținute la societăți comerciale sau regii autonome, în condițiile legii.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. b), consiliul local:

a) aprobă, la propunerea primarului, bugetul local, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar;

b) aprobă, la propunerea primarului, contractarea și/sau garantarea împrumuturilor, precum și contractarea de datorie publică locală prin emisiuni de titluri de valoare, în numele unității administrativ-teritoriale, în condițiile legii;

c) stabilește și aprobă impozitele și taxele locale, în condițiile legii;

d) aprobă, la propunerea primarului, documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local, în condițiile legii;

e) aprobă strategiile privind dezvoltarea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;

f) asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare implementării și conformării cu prevederile angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. c), consiliul local:

a) hotărăște darea în administrare, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică a comunei, orașului sau municipiului, după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;

b) hotărăște vânzarea, concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei, orașului sau municipiului, după caz, în condițiile legii;

c) avizează sau aprobă, în condițiile legii, documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localităților;

d) atribuie sau schimbă, în condițiile legii, denumiri de străzi, de piețe și de obiective de interes public local.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), consiliul local:

a) asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind:

1. educația;
2. serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;
3. sănătatea;
4. cultura;
5. tineretul;
6. sportul;
7. ordinea publică;
8. situațiile de urgență;
9. protecția și reafacerea mediului;
10. conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale;

11. dezvoltarea urbană;
 12. evidența persoanelor;
 13. podurile și drumurile publice;
 14. serviciile comunitare de utilitate publică: alimentare cu apă, gaz natural, canalizare, salubritate, energie termică, iluminat public și transport public local, după caz;
 15. serviciile de urgență de tip salvamont, salvamar și de prim ajutor;
 16. activitățile de administrație social-comunitară;
 17. locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa;
 18. punerea în valoare, în interesul comunității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ-teritoriale;
 19. alte servicii publice stabilite prin lege;
- b) hotărăște acordarea unor sporuri și altor facilități, potrivit legii, personalului sanitar și didactic;
 - c) sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;
 - d) poate solicita informări și rapoarte de la primar, viceprimar și de la șefii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;
 - e) aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în proprietatea sau în administrarea sa;
 - f) poate solicita informări și rapoarte specifice de la primar și de la șefii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local.
- În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. e), consiliul local:
- a) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local;
 - b) hotărăște, în condițiile legii, înfrățirea comunei, orașului sau municipiului cu unități administrativ-teritoriale din alte țări;
 - c) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu alte unități administrativ-teritoriale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților administrației publice locale, în vederea promovării unor interese comune.
- Consiliul local poate conferi persoanelor fizice române sau străine cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al comunei, orașului sau municipiului, în baza unui regulament propriu. Prin acest regulament se stabilesc și condițiile retragerii titlului conferit.
- Consiliul local îndeplinește orice alte atribuții stabilite prin lege.

Modul de organizare și funcționare a Consiliului Local Tinca se stabilește prin Regulamentul de organizare și funcționare aprobat prin hotărâre a acestuia. În funcție de necesități și de evoluțiile înregistrate în plan legislativ, regulamentul va putea fi modificat, completat și actualizat în condițiile legii.

Dizolvarea consiliului local și suspendarea mandatului de consilier local pot avea loc în situațiile și cu respectarea cerințelor stabilite prin Legea administrației publice locale, Legea privind Statutul aleșilor locali și prin alte acte normative care reglementează în materie

Locuitorii satelor care nu au consilieri aleși în consiliul local vor fi reprezentați la ședințele acestuia de către un delegat sătesc al cărui statut este stabilit prin lege.

Răspunderea privind pregătirea și calitatea oamenilor promovați pentru a fi aleși în funcțiile locale de demnitate publică, respectiv capacitatea acestora de a se achita de atribuțiile ce le revin în calitate de primar, viceprimar sau consilieri locali, revine în egală măsură persoanelor care acceptă candidatura, partidelor politice care îi promovează și alegătorilor care îi votează.

Primarul și Viceprimarul

Funcția de autoritate publică executivă la nivelul comunei Tinca este exercitată de către primar în condițiile legii.

Înlocuitorul de drept al primarului, subordonat acestuia, este viceprimarul comunei, care este ales în condițiile stabilite de lege.

Primarul și viceprimarul, la fel ca și consilierii locali, depun în fața consiliului local următorul jurământ:

„Jur să respect Constituția și legile țării și să fac, cu bună credință, tot ceea ce stă în puterile și priceperea mea pentru binele locuitorilor comunei Tinca. Așa să-mi ajute Dumnezeu !”

Primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică și exercită, la nivelul comunei Tinca, următoarele atribuții:

a) Primarul asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor consiliului local; dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, precum și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii.

b) Pentru punerea în aplicare a activităților date în competența sa prin acte normative, primarul beneficiază de un aparat de specialitate, pe care îl conduce.

c) Aparatul de specialitate al primarului este structurat pe compartimente funcționale, în condițiile legii. Compartimentele funcționale ale acestuia sunt încadrate cu funcționari publici și personal contractual.

d) Primarul conduce serviciile publice locale.

Primarul reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție.

Semnul distinctiv al primarului este o eșarfă în culorile drapelului național al României.

Eșarfa va fi purtată, în mod obligatoriu, la solemnități, recepții, ceremonii publice și la celebrarea căsătoriilor.

Modelul eșarfei se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

Primarul îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

- a) atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
- b) atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
- c) atribuții referitoare la bugetul local;
- d) atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;
- e) alte atribuții stabilite prin lege.

În temeiul alin. (1) lit. a), primarul îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară și asigură funcționarea serviciilor publice locale de profil, atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor, referendumului și a recensământului. Primarul îndeplinește și alte atribuții stabilite prin lege.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. b), primarul:

- a) prezintă consiliului local, în primul trimestru, un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- b) prezintă, la solicitarea consiliului local, alte rapoarte și informații;

c) elaborează proiectele de strategii privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale și le supune aprobării consiliului local.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. c), primarul:

- a) exercită funcția de ordonator principal de credite;
- b) întocmește proiectul bugetului local și contul de încheiere a exercițiului bugetar și le supune spre aprobare consiliului local;
- c) inițiază, în condițiile legii, negocieri pentru contractarea de împrumuturi și emiterea de titluri de valoare în numele unității administrativ-teritoriale;
- d) verifică, prin compartimentele de specialitate, corecta înregistrare fiscală a contribuabililor la organul fiscal teritorial, atât a sediului social principal, cât și a sediului secundar.

În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), primarul:

- a) coordonează realizarea serviciilor publice de interes local prestate prin intermediul aparatului de specialitate sau prin intermediul organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;
- b) ia măsuri pentru prevenirea și, după caz, gestionarea situațiilor de urgență;
- c) ia măsuri pentru organizarea executării și executarea în concret a activităților din domeniile prevăzute la art. 36 alin. (6) lit. a) - d);
- d) ia măsuri pentru asigurarea inventarierii, evidenței statistice, inspecției și controlului efectuării serviciilor publice de interes local prevăzute la art. 36 alin. (6) lit. a) - d), precum și a bunurilor din patrimoniul public și privat al unității administrativ-teritoriale;
- e) numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local;
- f) asigură elaborarea planurilor urbanistice prevăzute de lege, le supune aprobării consiliului local și acționează pentru respectarea prevederilor acestora;
- g) emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege și alte acte normative;
- h) asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare conformării cu prevederile angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

Pentru exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor sale, primarul colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, precum și cu consiliul județean.

Numirea conducătorilor instituțiilor și serviciilor publice de interes local se face pe baza concursului organizat potrivit procedurilor și criteriilor aprobate de consiliul local, la propunerea primarului, în condițiile legii. Numirea se face prin dispoziția primarului, având anexat contractul de management.

În exercitarea atribuțiilor de autoritate tutelară și de ofițer de stare civilă, a sarcinilor ce îi revin din actele normative privitoare la recensământ, la organizarea și desfășurarea alegerilor, la luarea măsurilor de protecție civilă, precum și a altor atribuții stabilite prin lege, primarul acționează și ca reprezentant al statului în comuna sau în orașul în care a fost ales.

În această calitate, primarul poate solicita prefectului, în condițiile legii, sprijinul conducătorilor serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, dacă sarcinile ce îi revin nu pot fi rezolvate prin aparatul de specialitate.

Atribuțiile de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară pot fi delegate și secretarului unității administrativ-teritoriale sau altor funcționari publici din aparatul de specialitate cu competențe în acest domeniu, potrivit legii.

Primarul comunei poate angaja, în limita numărului maxim de posturi aprobate, un consilier personal.

Primarul poate delega pe întreaga durată a mandatului sau pe o perioadă determinată prin dispoziție scrisă, viceprimarului, dintre atribuțiile legale care îi revin:

a) conduce și răspunde de asigurarea serviciilor de utilitate publică;

b) conduce direct sau are în subordine următoarele compartimente funcționale din cadrul Primăriei, răspunzând de activitatea acestora:

- compartimentul pentru administrarea patrimoniului public și privat al comunei;
- compartimentul fond funciar și registrul agricol;
- compartimentul pentru achiziții publice;
- comisia pentru recepția bunurilor, serviciilor și lucrărilor;
- comisia tehnico-economică;
- protecția muncii;
- comisia pentru aplicarea Legii 10/2001;
- comisia pentru organizarea licitațiilor;
- structura de urbanism și de lucrări publice;
- serviciul financiar-fiscal;
- serviciul voluntar pentru situații de urgență;
- compartimentul de protecția mediului;

c) exercită atribuțiile prevăzute la art.63 alin.(4) pct.d) m, respectiv alin.(1) lit.c) pct.d și alin.(5) respectiv alin.(1) lit.d), cu excepția celor de la pct.8 din Legea nr.215/2001 republicată

d) exercitarea atribuțiilor și răspunderilor ce revin autorităților publice locale,

respectiv primarului, ce rezultă din actele care reglementează activitatea în următoarele domenii:

- inventarierea, utilizarea, gestionarea, asigurarea integrității bunurilor din domeniul public sau privat al comunei;

- amenajarea teritoriului, organizarea cadastrului general, dezvoltare urbanistică etc;

- organizarea, funcționarea, gestionarea și finanțarea serviciilor publice;

- achizițiile publice de bunuri, servicii și lucrări;

- zootehnie, administrarea pășunilor și cultivarea terenurilor agricole;

- gospodărirea localității, protecția mediului, sănătatea populației și a c animalelor;

- gospodărirea apelor;

- siguranța circulației pe drumurile publice, protecția civilă și situațiile de urgență;

- aplicarea prevederilor Legii nr.165/2013: punerea în posesie și întocmirea documentațiilor pentru eliberarea titlurilor de proprietate persoanelor care au obținut aprobările legale în condițiile Legilor proprietății;

- acordarea subvențiilor și a despăgubirilor pentru calamități, accidente etc;

- executarea silită a creanțelor bugetare locale ;

- angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare;

- organizare pază;

- aplică sancțiunile legale persoanelor fizice și juridice din comuna Tinca, ce încalcă normele stabilite prin legile țării sau actele autorităților publice locale;

- exercită orice alte atribuții și responsabilități stabilite prin hotărâri ale consiliului local sau dispoziții ale primarului.

Pentru neîndeplinirea atribuțiilor și obligațiilor stabilite în sarcina sa potrivit aliniatului precedent, viceprimarul răspunde politic, administrativ, disciplinar, material sau penal, suportând și eventualele prejudicii aduse comunității din această cauză.

Primarul comunei Tinca, sprijinit de către secretar și consilieri juridici, în limitele competențelor lor asigură și garantează respectarea drepturilor cetățenilor din comună.

Primarul comunei Tinca exercită pe lângă competențele sale de autoritate executivă, atribuțiile de factor de echilibru și mediere între forțele politice, sociale, culturale, educaționale, economice și administrative, între acestea și cetățeni, între autorități și comunitate urmărind armonizarea relațiilor interinstituționale și interumane și garantând pacea socială la nivelul comunității.

Organizațiile locale și județene ale partidelor politice au obligația de a pregăti și promova pentru funcțiile de administrație publică de la nivelul comunei Tinca (primar, viceprimar, consilieri locali) persoane competente, de o moralitate neîndoieabilă, pregătite și apte din punct de vedere politic, juridic, psiho-sociologic etc, să slujească aspirațiile și idealurile tuturor oamenilor din comuna Tinca, binele general al comunității locale.

Mandatul primarului și al viceprimarului începe, durează, se exercită, se suspendă sau încetează în condițiile stabilite prin Legea administrației publice locale sau alte acte normative incidente.

Pe durata mandatului, viceprimarul își păstrează statutul de consilier local.

Aparatul de specialitate al primarului comunei Tinca, instituțiile și serviciile publice de interes local

Consiliul local și primarul sau viceprimarul (pentru atribuțiile delegate) își exercită atribuțiile și răspunderile legale prin intermediul aparatului de specialitate, al instituțiilor și serviciilor publice de interes local care sunt înființate, funcționează, sunt gestionate și finanțate și se organizează în conformitate cu legislația în vigoare, ținându-se cont de particularitățile și condițiile specifice ale comunei Tinca.

Aparatul de specialitate al primarului comunei Tinca

Aparatul de specialitate al primarului cuprinde funcții publice de execuție sau de conducere și personal contractual, conform statutului de funcții. Numărul de personal, statul de funcții și organigrama primăriei se aprobă prin hotărâri ale consiliului local, la propunerea primarului, cu luarea în considerație a necesarului de resurse umane și a fondurilor alocate, prin bugetul local, pentru acoperirea cheltuielilor de personal;

Dintre funcțiile publice, următoarele sunt funcții de conducere:

- secretar
- șef serviciu financiar-fiscal

Aparatul de specialitate al primarului este structurat pe compartimente funcționale a căror configurație se stabilește anual prin organigrama propusă de primar și aprobată de către consiliul local.

Numărul total de posturi din aparatul de specialitate al primarului poate fi mărit numai cu o motivație puternică și dacă prevederile bugetare pentru salarizarea personalului sunt acoperitoare.

Numirea, promovarea, evaluarea, salarizarea și acordarea celorlalte drepturi pecuniare, eliberarea din funcție a personalului din aparatul de specialitate al primarului se fac în

conformitate cu Legea nr. 188/1999 republicată privind Statul funcționarilor publici, respectiv Legea nr. 53/2003-Codul Muncii și celelalte acte normative aplicabile.

Modul de organizare și funcționare, obiectivele, sarcinile și responsabilitățile ce revin fiecărui compartiment funcțional din cadrul primăriei se stabilesc, potrivit legii, de către primar, cu avizul consiliului local;

Sarcinile ce revin fiecărui funcționar public sau angajat pe bază de contract de muncă se stabilesc prin fișele posturilor care se întocmesc de către fiecare șef de compartiment care are și competența de a evalua, stimula, propune sancțiuni etc. pentru activitatea desfășurată de aceștia. Personalul contractual și funcționarii publici exercită obligatoriu toate atribuțiile și sarcinile date prin lege, hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului.

Funcționarii publici din cadrul aparatului propriu de specialitate al primarului au obligația de a întocmi, prezenta și susține rapoartele de specialitate la proiectele de hotărâri ale consiliului local, răspunzând de exactitatea și de corectitudinea informațiilor furnizate, de respectarea normelor tehnice și juridice aplicabile cu privire la punctele de vedere exprimate și soluțiile propuse. Prezentarea acestora la ședințele de comisie sau de plen ale consiliului local în vederea susținerii rapoartelor este obligatorie, invitațiile de participare făcându-se în scris de către secretarul comisiei, respective de către secretarul comunei. Pentru proiectele de hotărâri inițiate de către primar sau de către viceprimar solicitarea și depunerea rapoartelor, respectiv prezența funcționarilor publici la ședințele de comisie sau de plen în vederea susținerii punctelor de vedere și propunerilor făcute se asigură prin grija acestora.

Primarul, viceprimarul, secretarul unității administrativ-teritoriale și aparatul de specialitate al primarului formează primăria comunei Tinca, structură funcțională ce duce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale.

Primăria comunei Tinca își desfășoară activitatea pe baza regulamentului de ordine interioară aprobat de către consiliul local.

Activitatea primăriei este organizată și se desfășoară pe baza regulamentului intern și a statutului comunei Tinca, ce se aprobă prin hotărâri ale consiliului local.

Instituțiile publice de interes local

Instituțiile de interes local se află în slujba comunității și au ca scop fundamental al activității lor slujirea nevoilor, aspirațiilor și valorilor individuale sau colective ale oamenilor "cetății" prin furnizarea serviciilor specifice.

Înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea patrimoniului și finanțarea instituțiilor publice de interes local se realizează cu respectarea legislației în vigoare.

Raporturile dintre autoritățile publice locale (primar sau consiliu local) și instituțiile publice de interes local, dintre acestea și cetățeni, precum și relațiile dintre ele, au la bază principiile respectului și încrederii reciproce, ale responsabilității și legalității, ale solidarității, cooperării și acțiunii convergente pentru întărirea unității și înfăptuirea binelui comunității locale și al tuturor membrilor săi.

Comunitatea și autoritățile publice locale sprijină și se implică direct în asigurarea unor condiții optime de funcționare a instituțiilor publice de interes local și colaborează cu autoritățile și instituțiile de specialitate de la nivel județean sau central pentru soluționarea problemelor specifice, în limitele competențelor legale și ale resurselor asigurate.

Șefii instituțiilor publice de interes local prezintă în fața comunității locale și a autorităților ei reprezentative informări sau rapoarte cu privire la activitatea desfășurată, rezultatele obținute și problemele întâmpinate pe linia realizării obiectivelor specifice.

Aceștia răspund în condițiile legii de modul în care folosesc fondurile și gestionează patrimoniul care face parte din domeniul public sau privat al comunei Tinca, și a celorlalte bunuri pe care le au în administrare.

Serviciile publice locale

Serviciile publice locale reprezintă acele activități și prestații pe care autoritățile publice locale sau instituțiile publice de interes local le desfășoară sau le oferă cetățenilor în scopul satisfacerii nevoilor lor. Principalele servicii necesare a fi prestate la nivelul comunei Tinca sunt cele prevăzute de art.36 alin.2 din Legea administrației publice locale.

Pentru prestarea serviciilor care nu intră în sfera de competență a instituțiilor publice specializate a consiliului local din comuna Tinca are obligația de a stabili prestarea acestora în sarcina compartimentelor specializate ale primăriei sau de a înființa servicii publice de sine stătătoare.

Înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea și finanțarea serviciilor de utilitate publică locală se reglementează prin hotărâri ale consiliului local, cu respectarea legislației în vigoare.

Pentru prestarea serviciilor publice cu excepția celor care, potrivit legislației în vigoare, sunt asigurate gratuit, consiliul local al comunei Tinca va stabili taxe speciale prin care să se asigure acoperirea cheltuielilor făcute în acest scop. Taxele speciale instituite se vor percepe numai de la beneficiarii serviciilor. Consiliul local poate hotărâ, pentru a menține taxele la un nivel acceptabil, ca o parte din cheltuielile realizate pentru funcționarea unor servicii să fie acoperite prin subvenții de la bugetul local.

Baza tehnico-materială necesară pentru realizarea serviciilor publice și a celor de utilitate publică este asigurată, inventariată, gestionată și utilizată în mod corespunzător prin grija viceprimarului, care răspunde de integritatea bunurilor din domeniul public și privat al comunei Tinca, în condițiile legii.

Agenții economici, instituțiile și cetățenii din comuna Tinca sunt consultați de către autoritățile publice locale în legătură cu actele de autoritate ce urmează a fi adoptate pe linia înființării, gestionării, funcționării și finanțării instituțiilor și serviciilor publice de interes local pe care au obligația de a le respecta și aplica în funcție de nevoile și condițiile specifice.

Legile comunității, exercitarea autorității și îndeplinirea dreptății

La nivelul comunei Tinca, întreaga activitate a autorităților și instituțiilor, a organizațiilor și a agenților economici, a societății civile și a cetățenilor este organizată și se desfășoară cu respectarea Constituției României, a legilor țării, și a actelor de autoritate emise de către consiliul local sau de către primar.

În raport de competențele, atribuțiile și răspunderile pe care le au, consiliul local ca autoritate deliberativă și primarul ca autoritate executivă, emit acte de autoritate care reglementează viața și activitatea comunității, a subsistemelor care o compun și a cetățenilor, care au putere de lege locală, a căror respectare este obligatorie pentru persoanele juridice și fizice din comuna Tinca.

c) Actele prin care se exercită autoritatea la nivelul comunei Tinca sunt:

- hotărârile consiliului local

- dispozițiile primarului.

d) Proiectele de hotărâri ale consiliului local pot fi inițiate de către primar, viceprimar, consilieri locali sau de către cel puțin 5 % dintre cetățenii cu drept de vot ai comunei Tinca, iar pentru adoptarea lor este necesară respectarea procedurilor și a celorlalte condiții prevăzute de legislația în vigoare și de regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Local.

e) În comuna Tinca aplicarea legilor țării, adoptarea și executarea legilor locale trebuie să aibă ca finalitate dezvoltarea generală, garantarea libertății cetățenilor, îndeplinirea dreptății și asigurarea ordinii și unității juridice a comunității.

f) După adoptare, hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului se transmit Instituției Prefectului Județului Bihor, primarului și persoanelor vizate sau implicate în executarea lor și se aduc la cunoștința cetățenilor comunei, prin grija secretarului.

g) Verificarea legalității, sistematizarea, caracterul necontradictoriu și evidența actelor de autoritate locală sunt realizate și asigurate de către secretarul general al comunei și de către consilierul juridic aflat în subordinea sa care are și obligația de a-i sprijini pe inițiatori în elaborarea și realizarea proiectelor supuse spre aprobarea consiliului local sau a primarului.

h) Pentru asigurarea cadrului legal local necesar soluționării problemelor specifice, șefii de instituții și servicii precum și cei ai compartimentelor funcționale din aparatul de specialitate al primarului au obligația de a propune în scris inițierea unor proiecte de hotărâri ale consiliului local sau dispoziții ale primarului, corespunzătoare.

i) Întocmirea, aprobarea și eliberarea avizelor, acordurilor, autorizațiilor, certificatelor, adeverințelor și a altor acte care sunt de competența autorităților publice locale se realizează cu respectarea termenelor, cerințelor și procedurilor prevăzute de legislația în vigoare și de către regulamentele aprobate de către consiliul local.

j) Exercițarea autorității la nivelul comunității locale se realizează cu mijloacele, pe căile și în limitele stabilite prin Constituție și legile țării, respectiv prin hotărârile consiliului local și Statutul Comunei Tinca.

k) Îndeplinirea dreptății atât sub forma sa distributivă, cât și procedurală sau reparatorie se realizează pe fiecare treaptă a sistemului ierarhiei exercitării autorității administrative la nivelul local și are la bază legile țării și ale comunității. Garant al îndeplinirii dreptății la nivelul colectivității locale este primarul, în fața căruia toți cetățenii comunei sunt egali.

l) Pentru problemele care depășesc competențele autorității administrative sau pentru corectarea unor erori săvârșite de acestea, toți cetățenii comunei au acces liber la justiție în condițiile stabilite de lege. Primarul, consiliul local și toate structurile din subordinea acestora au obligația de a pune la dispoziția instanțelor de judecată sau a celorlalte structuri din cadrul puterii judecătorești, toate informațiile și documentele de care dispun pentru a asigura soluționarea corectă a litigiilor și altor cauze aflate pe rolul lor. De asemenea, în situații temeinic motivate autoritățile locale vor sesiza ele însele organele judecătorești pentru soluționarea unor situații care justifică un interes general.

Aplicarea și respectarea hotărârilor judecătorești rămase definitive sunt obligatorii atât pentru autoritățile locale cât și pentru toate persoanele juridice sau fizice din comuna Tinca.

Asigurarea liniștii și ordinii publice în cadrul comunității locale reprezintă atribuții principale ale primarului și consiliului local, fiind asigurate prin intermediul postului local de poliție sau al poliției comunitare care prezintă consiliului local informații și rapoarte cu privire la problemele generale și măsurile ce se impun pentru îmbunătățirea situației în acest domeniu.

m) Pentru luarea unor decizii de interes general, populația cu drept de vot a comunei poate fi consultată prin referendum. Inițierea, organizarea, finanțarea și valorificarea rezultatelor referendumului local se realizează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

n) Cel puțin o dată pe an primarul are obligația de a organiza adunări cetățenești, pe sate, în cadrul cărora prezintă informări cu privire la măsurile întreprinse pentru soluționarea problemelor comunităților respective și stabilește cu acestea obiectivele prioritare și căile de acțiune pentru etapa următoare.

o) Primarul, viceprimarul, secretarul și consilierii locali sunt obligați să prezinte, cel puțin o dată pe an, rapoarte cu privire la activitatea desfășurată în slujba comunității.

Raportul din ultimul an de mandat al primarului vizează activitatea desfășurată în întreaga perioadă de exercitare a funcției și se publică, împreună cu anexele cu cel puțin trei luni înaintea încheierii mandatului. Fondurile necesare publicării raportului se asigură de la bugetul local

p) Emiterea actelor locale de autoritate se face cu respectarea prevederilor legale privind transparența decizională. Secretarul general al comunei și consilierul de relații cu publicul au obligația de a aduce la cunoștință publică toate hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului care pot fi contestate în termenele și în condițiile stabilite de lege.

Statutul comunei, Regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local, Regulamentul intern al primăriei comunei Tinca precum și alte acte de autoritate cu caracter normativ de interes general se publică în volum sub titlul "**Reforma administrației publice locale, legile comunității**", fondurile necesare fiind asigurate de la bugetul local.

Prin grija secretarului general al comunei și al consilierului de relații cu publicul, se vor realiza colecțiile cu hotărârile consiliului local, respectiv cu dispozițiile primarului, colecții care se vor afla în permanență la dispoziția consilierilor locali, a aparatului de specialitate al primarului, a cetățenilor și a tuturor celor interesați de cunoașterea, respectarea și aplicarea lor. Sarcina de a realiza, de a actualiza și de a pune la dispoziția persoanelor interesate (la sediul consiliului local, pe site) a acestor colecții se include în mod obligatoriu în fișa postului consilierului de relații cu publicul, neîndeplinirea lor atrăgând răspunderea disciplinară a angajaților în cauză.

r) Sancțiunile aplicate pentru nerespectarea legilor țării sau a normelor stabilite prin actele de autoritate locală se aplică persoanelor juridice și fizice din comuna Tinca, de către persoanele sau factorii stabiliți prin lege sau de împuterniciții acestora numai după o analiză și o fundamentare corespunzătoare a unei astfel de decizii. Sancțiunile aplicate pot fi contestate în condițiile legii.

s) Legile comunității, exercitarea autorității și înfăptuirea dreptății la nivelul comunei Tinca se vor armoniza permanent cu evoluțiile care au loc permanent la nivelul sistemului legislativ național în procesul integrării europene a României, exercitarea autorității și înfăptuirea dreptății fiind adoptate permanent nevoilor și aspirațiilor colectivității locale.

II.4. ECONOMIA LOCALĂ, PATRIMONIUL, FINANȚELE ȘI LUCRĂRILE PUBLICE

II.4.1 Economia locală

Art.40. 1) Autoritățile publice locale și fiecare generație de locuitori ai comunei au datoria de a apăra, spori și diversifica averea comunei, de a o utiliza rațional și eficient pentru a asigura traiul bun și un viitor sigur pentru toți membrii comunității.

2) Economia comunei Tinca se bazează pe principiile economiei de piață, libera inițiativă și concurența, și are ca scop fundamental dezvoltarea generală a localității și creșterea calității vieții oamenilor.

3) În comuna Tinca munca liberă reprezintă calea fundamentală de sporire a averii fiecărei familii și a comunității în ansamblul ei. Ea reprezintă valoare perenă a colectivității locale.

4) Autoritățile administrației publice locale încurajează și susțin, prin măsuri ce țin de competența lor, dezvoltarea și modernizarea agriculturii, a zootehniei, a producției industriale, a serviciilor și comerțului, a tuturor activităților economice care aduc beneficii familiilor, agenților economici și comunității. Ele asigură egalitate de șanse, tratament nediscriminatoriu pentru toți întreprinzătorii care îndeplinesc condițiile legale și normele U.E. de a investi și a desfășura activități economice în comuna Tinca.

II.4.2 2 Proprietatea

Art.41 1) În comuna Tinca se respectă principiul pluralismului formelor de proprietate în sensul coexistenței proprietății publice (a statului, a județului și a comunei) cu proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice.

2) Proprietatea comunei Tinca este formată din proprietatea publică și proprietatea privată.

3) Proprietatea publică a comunei Tinca este formată din :

- drumurile comunale, vicinale și străzile ;
- piețele publice, comerciale, târgurile, oboarele și parcurile publice, precum și zonele de agrement ;
- lacurile și plajele care nu sunt declarate de interes public național sau județean ;
- rețele de alimentare cu apă, canalizare, termoficare, stațiile de tratare și epurare a apelor uzate cu instalațiile, construcțiile și terenurile aferente ;
- terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea consiliul local și primăria, precum și instituțiile publice de interes local, cum sunt : teatrele, bibliotecile, muzeele, spitalele, policlinicile și altele asemenea ;
- locuințele sociale ;
- statuile și monumentele, dacă nu au fost declarate de interes public național ;
- bogățiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ, dacă nu au fost declarate de interes public național ;
- terenurile cu destinație forestieră, dacă, nu fac parte din domeniul privat al statului și dacă nu sunt proprietatea persoanelor fizice ori a persoanelor juridice de drept privat ;
- cimitirile orășenești și comunale ;
- alte bunuri de utilitate publică, aflate în proprietatea comunei Tinca.

4) Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Comunei Tinca se întocmește și se actualizează de către comisia specială, constituită în conformitate cu prevederile Legii 213/1998 și cu normele metodologice de aplicare a acesteia și se însușește prin hotărâre a consiliului local. Aceeași comisie întocmește/actualizează și listele cuprinzând bunurile imobile aflate în proprietatea privată a comunei, respectiv situația terenurilor care fac parte din pășunea comună, pe care le supune aprobării autorității locale deliberative. Orice modificare cu privire la înregistrarea și regimul juridic sau tehnic al bunurilor cuprinse în cele trei documente, care atestă dreptul de proprietate respectiv categoria de folosință a acestora, se aprobă, cu justificările corespunzătoare, prin hotărâre a consiliului local, în condițiile legii;

5) Bunurile care alcătuiesc domeniul public al comunei Tinca sunt imprescriptibile, insesizabile și inalienabile.

6) Proprietatea privată a comunei Tinca este formată din acele bunuri care au fost dobândite de aceasta pe căile prevăzute de lege și care nu sunt cuprinse în lista bunurilor care alcătuiesc domeniul public al unităților administrativ- teritoriale.

Trecerea bunurilor comunei Tinca din domeniul public în domeniul privat al acesteia sau invers poate fi aprobată, în condițiile legii, numai de către consiliul local.

Hotărârile pe care consiliul local le ia cu privire la administrarea sau operațiunile privind bunurile care alcătuiesc domeniul public sau privat al comunei se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor în funcție.

7) Răspunderea privind inventarierea, gestionarea, utilizarea eficientă, paza și asigurarea integrității bunurilor care alcătuiesc domeniul public sau privat al comunei revine viceprimarului care are în subordine compartimentul pentru administrarea patrimoniului și administratorul public.

8) Reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor se realizează cu respectarea condițiilor și procedurilor stabilite prin legislația în vigoare. Comisia locală de stabilire a dreptului de proprietate asupra terenurilor își exercită competențele în limitele stabilite de lege, documentațiile supuse aprobării acesteia fiind întocmite de către serviciul pentru cadastru și agricultură, care gestionează terenul aflat la dispoziția comisiei, și avizate pentru legalitate de către secretar.

Anual, odata cu raportul privind situația și modul de administrare a patrimoniului, primarul, în calitate de președinte al Comisiei locale de fond funciar prezintă consiliului local bilanțul fondului funciar al comunei, cu justificarea modificărilor față de situația prezentată anterior.

9) Fiecare persoană fizică sau juridică este obligată să-și declare și să probeze proprietățile pe care le deține pe raza comunei Tinca pentru a fi înregistrate în evidențele fiscale și agricole ale primăriei. Orice modificare survenită cu privire la regimul juridic al proprietăților va fi, de asemenea, adusă la cunoștință și probată cu acte, compartimentelor de specialitate ale administrației publice locale pentru a fi operate corespunzător. Proprietățile deținute în alte unități administrativ teritoriale se declară la primăriile respective, asupra acestora fiind informată și primăria locală.

10) În comuna Tinca proprietatea privată dobândită licit este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Caracterul licit al dobândirii dreptului de proprietate asupra terenurilor și altor imobile în condițiile aplicării eronate a legilor proprietății poate fi constatat numai de către instanța de judecată sau, după caz, de către autoritatea care a emis actul de proprietate în cauză.

Acțiunea în instanță, respectiv sesizarea autorităților emitente cu privire la situațiile prevăzute la alineatul precedent poate fi făcută de orice persoană care justifică un interes sau de către primar, respectiv de către viceprimar, în condițiile legii.

11) În comuna Lețcani sunt interzise ocuparea în întregime sau în parte a terenurilor de orice fel, mutarea sau distrugerea semnelor de hotar fără aprobările legale corespunzătoare. Persoanele care încalcă această normă suportă sancțiunile legale corespunzătoare.

Autoritățile publice locale, prin grija viceprimarului, organizează paza bunurilor cetățenilor și ale comunității în condițiile stabilite prin legislația în vigoare.

12) Pe raza comunei Tinca dobândirea dreptului de proprietate și înstrăinarea bunurilor se realizează pe căile și în condițiile stabilite de lege.

Art.42 Concesionarea, darea în administrare și delegarea gestiunii unor bunuri sau servicii publice se face numai prin licitație publică, pe baza unor studii de oportunitate care justifică un interes major al comunității locale, în condițiile legii. Schimbul sau vânzarea unor terenuri și a oricăror altor bunuri din domeniul privat al comunei pot fi aprobate de către consiliul local cu votul a cel puțin două treimi din numărul consilierilor în funcție numai pe baza studiilor de oportunitate prevăzute la alineatul precedent și numai în cazul în care vânzarea este necesară pentru asigurarea finanțării unor obiective de investiții prin care să rezolve probleme fundamentale ale comunității, dacă nu există alte posibilități de asigurare a fondurilor.

Se interzice supunerea spre aprobare a consiliului local a proiectelor de hotărâre care vizează probleme de patrimoniu fără asigurarea transparenței decizionale ; în cazul vânzărilor de terenuri este

obligatorie consultarea cetățenilor prin organizarea adunărilor publice pe sate, înainte de adoptarea hotărârilor consiliului local privind scoaterea la licitație a imobilelor în cauză.

4.3. Finanțele publice locale

Art.43 1) Formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale comunei Tinca și ale instituțiilor sau serviciilor publice locale se realizează cu respectarea principiului autonomiei locale, administrative și financiare, reglementarea acestora făcându-se prin hotărâri ale consiliului local, în condițiile Legii finanțelor publice locale și a celorlalte norme legale în vigoare.

2) Bugetul local anual și bugetele speciale sunt aprobate prin hotărâri ale consiliului local, proiectele acestora fiind promovate de către primar, pe baza datelor furnizate de către compartimentul financiar- contabil, respectiv a solicitărilor primite din partea compartimentelor de specialitate, a instituțiilor și serviciilor de interes public local în condițiile legii.

3) Sursele din care se constituie veniturile bugetului local sunt cele stabilite prin legea finanțelor publice locale.

4) Impozitele și taxele locale în comuna Tinca se stabilesc prin hotărâri ale consiliului local, în limitele și în condițiile stabilite de lege, ținându-se cont de posibilitățile reale ale contribuabililor de a le achita și de nevoile comunității.

Calculul, urmărirea, încasarea sau executarea silită a creanțelor bugetare locale se realizează de către compartimentul financiar- contabil din cadrul aparatului de specialitate al primarului, în condițiile legii.

5) Organizarea și desfășurarea activității financiar-contabile la nivelul comunei Tinca se realizează cu respectarea principiilor, regulilor, procedurilor și responsabilităților stabilite prin Legea finanțelor publice locale, legilor anuale ale bugetelor de stat, legea contabilității și a celorlalte reglementări legale în materie.

6) Ordonatorul principal de credite își exercită atribuțiile și responsabilitățile ce-i revin pe linia finanțelor publice locale prin intermediul compartimentului financiar contabil și al celorlalte structuri sau funcții publice din cadrul administrației publice locale care, potrivit hotărârilor consiliului local, dispozițiilor primarului, fișelor posturilor și regulamentelor de organizare internă au atribuții în domeniu.

7) Ordonatorul principal de credite întocmește și prezintă spre aprobare consiliului local, până la data de 31 mai a anului următor, conturile anuale de execuție a bugetului local și bugetelor speciale însoțite de rapoarte de performanță în care se cuprind obiectivele preconizate și pe cele obținute, indicatorii și conturile.....precum și situația angajamentelor legale.

-Execuțiile bugetare anuale și trimestriale care sunt prezentate spre aprobare consiliului local vor cuprinde, ca anexe, situația contractelor de achiziții publice încheiate/în derulare /finalizate în perioada de referință, care vor cuprinde cel puțin următoarele informații: titulari, nr. hotărârii consiliului local de aprobare a documentației, suma prevăzută în buget, valoare contract, termen de finalizare, stadiul lucrărilor etc.

- administratorul public, juriștii din cadrul primăriei/consiliului local și compartimentul financiar- contabil au obligația de a realiza și actualiza în permanență colecția tuturor contractelor care angajează fondurile publice și patrimoniul comunei, de a asigura accesul la acestea și de a le pune la dispoziția consilierilor locali, a funcționarilor publici și a tuturor celor interesați, în condițiile legii;

8) Toate operațiunile care angajează finanțele publice și patrimoniul comunei Tinca sunt supuse controlului financiar preventiv, auditului public intern și controlului financiar, în condițiile legii.

9) Contractarea de împrumuturi se poate realiza, în condițiile legii, numai pentru obiective de investiții indispensabile pentru viața comunității, în absența altor posibilități de finanțare, cu o fundamentare corespunzătoare, care va conține obligatoriu un studiu de impact. Hotărârile consiliului local având acest scop vor fi adoptate numai cu consultarea locuitorilor comunei în cadrul adunărilor cetățenești pe sate organizate de către primar, în condițiile legii. Se interzice contractarea unui nou împrumut înainte de rambursarea unuia deja contractat; folosirea liniilor de creditare deschise pentru un anumit obiectiv de investiții în alte scopuri este, de asemenea interzisă.

4.4. Achizițiile și lucrările publice

Art.44 1) Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare în comuna Tinca se realizează cu respectarea normelor, procedurilor și competențelor stabilite prin actele autorităților publice locale și legile țării.

2) Planul anual de achiziții publice, lista de investiții și documentațiile tehnico-economice corespunzătoare se întocmesc prin grija compartimentelor de specialitate din cadrul primăriei locale și se supun aprobării consiliului și primarului în condițiile legii.

3) Atribuirea contractelor de achiziții produse, servicii și lucrări în comuna Tinca se face cu respectarea cerințelor și procedurilor legale, pe baza documentațiilor întocmite de către compartimentele de specialitate din cadrul primăriei, care au obligația de a urmări execuția contractelor, de a face recepția bunurilor, serviciilor sau lucrărilor contractate și de a le gestiona și utiliza în scopul pentru care au fost achiziționate.

4) Obiectivele de investiții cuprinse în strategia și programele de dezvoltare a comunei Tinca se evidențiază în mod corespunzător în P.U.G. și în celelalte documentații care reflectă perspectiva dezvoltării și modernizării urbanistice a localității, aprobate de către consiliul local.

5) Execuția lucrărilor de construcții se poate realiza numai după obținerea autorizației emise de către factorii în drept și cu respectarea cerințelor impuse.

6) Pentru finanțarea obiectivelor de investiții cuprinse în programele de dezvoltare a comunei Tinca, primarul, viceprimarul, consilierii locali și funcționarii publici cu atribuții în domeniu au obligația de a promova proiectele și documentațiile pe baza cărora se pot obține fonduri guvernamentale și europene cu respectarea normelor aplicabile.

7) În vederea finanțării și realizării unor acțiuni, servicii sau lucrări de interes public local, consiliul local poate aproba cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau straine.

8) Lucrările de construcții și reparații de interes public, finanțate de la bugetul local al comunei Tinca se execută numai pe baza unor documentații tehnico-economice aprobate de către consiliul local, contractele de execuție fiind atribuite numai cu respectarea legislației privind achizițiile publice.

9) Obiectivele de investiții realizate cu fonduri de la bugetul local se includ, prin hotărâri ale consiliului local, în patrimoniul public sau privat al comunei Tinca, după caz, evidența contabilă, administrarea, gestionarea și utilizarea lor realizându-se de către compartimentele de administrare a patrimoniului și financiar-contabil din primărie, în condițiile stabilite prin hotărâri ale consiliului local și legile țării.

10) Documentațiile de atribuire a contractelor de achiziții, lucrări, construcții sau de reparații, respectiv de materiale în vederea realizării unor astfel de lucrări, servicii de proiectare, de consultanță, juridice, de contabilitate sau de pază, se supun aprobării consiliului local sau după caz, consiliilor de administrație de la instituțiile ai căror directori au statut de ordonatori de credite. Se interzice încheierea de acte adiționale la aceste contracte cu încălcarea procedurilor și a limitelor stabilite de lege.

Capitolul al III-lea- EDUCAȚIA, VIAȚA SPIRITUALĂ ȘI CULTURA COMUNITĂȚII

Art.45 1) Educația libertății, emanciparea prin cultură și înălțarea spirituală a oamenilor din comuna Tinca reprezintă preocupări de bază și priorități ale activității autorităților, instituțiilor, familiei și ale întregii comunități.

2) Comunitatea și autoritățile publice locale sunt obligate să asigure condiții optime pentru educația unitară, în condiții de libertate, a tuturor fiilor ei în sensul formării, dezvoltării și afirmării libere a personalității fiecăruia și al pregătirii lor pentru a face față, atât individual, cât și cu întreaga « cetate », nevoilor vieții într-o societate și o lume aflate în permanența schimbare.

3) Punerea bazelor și aplicarea unei pedagogii a comunității, integrată unei pedagogii naționale și europene moderne reprezintă o preocupare de bază a autorităților și o datorie a intelectualității locale.

4) Educația libertății la nivelul comunei Tinca se integrează sistemului educațional național urmărind în principal :

- a) dezvoltarea armonioasă, din punct de vedere fizic și sufletec, a copiilor, tinerilor și a tuturor membrilor comunității ;
- b) lărgirea orizontului de cunoaștere a acestora prin însușirea bazelor științelor și prin contactul cu valorile fundamentale ale culturii locale, naționale, europene sau universale.
- c) cultivarea abilităților practice, a aptitudinilor, talentelor și a celorlalte disponibilități creative ,valorificarea acestora din perspectiva afirmării personale și a sporirii patrimoniului cultural (material și spiritual) al comunității ;
- d) formarea și afirmarea spiritului întreprinzător, bazat pe libera inițiativă și concurență ;
- e) promovarea valorilor, principiilor și virtuților morale autentice, inclusiv a celor religioase și cultivarea pe această bază a sentimentelor, a convingerilor și a unei motivații superioare pentru o viață morală pusă în slujba binelui și a respingerii răului.
- f) afirmarea voinței și întărirea caracterelor, dezvoltarea puterilor sufletești necesare în lupta cu valorile vieții, pentru împlinirea aspirațiilor individuale și a idealurilor comunității ;
- g) asigurarea unei minime culturi politice, juridice și civice care să dea membrilor comunității, ai societății în general, posibilitatea unei integrări corecte în viața și activitatea acestora.
- h) înțelegerea corectă, de către membrii comunității, a raporturilor dintre nevoi și resurse, dintre necesități și posibilități, dintre ideal și real, dintre putere, libertate, și fericire, dintre individ și comunitate ; conștientizarea, pe această bază a permanenței nevoi de implicare a fiecăruia în viața «cetății».

5) Școlile, bisericile, grădinițele, Centrul Cultural Tinca, Căminul Cultural « Elisabeta Pavel » Girișu-Negru, bibliotecile, agenții economici, cabinetele medicale împreună cu celelalte instituții și cu familiile participă în mod liber, de pe pozițiile proprii fiecăruia, cu metodele și mijloacele specifice, la formarea și dezvoltarea personalității fiecărui locuitor al comunei, colaborând pentru cultivarea și promovarea valorilor spirituale autentice și pentru realizarea și menținerea unității sufletești a comunității.

6) Preoții și profesorii, învățătorii și educatoarele, medicii și inginerii, economiștii și juriștii, demnitarii și funcționarii publici, patronii și administratorii societăților comerciale, părinții și toți cei care au dobândit o pregătire sau experiență de viață bogată au pe lângă statutul lor profesional oficial și pe acela de «povățuitori» ai oamenilor și ai comunității locale spre împlinirea «rostului» lor. Pentru gândurile și faptele lor de excepție puse în slujba idealurilor comune, ei pot fi motivați, stimulați evidențiați în condițiile prezentului statut și ale legislației în vigoare.

7) Înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea, finanțarea și evaluarea activității prevăzute la art.4 precum și statutul profesional al personalului acestora sunt reglementate prin legile organice, statutele și regulamentele proprii ale fiecăreia dintre ele.

8) Raporturile dintre primar și Consiliul Local pe de o parte și instituțiile din sfera învățământului, culturii și cultelor, care își desfășoară activitatea pe raza comunei Tinca, se bazează pe principiile legalității, autonomiei sau independenței decizionale, ale solidarității și responsabilității, al echilibrului și cooperării dintre puterea politică sau administrativă și puterea culturii, a educației și a credinței în scopul asigurării armoniei sociale, al dezvoltării și afirmării comunității.

9) În conținutul lecțiilor de specialitate, al orelor educative sau al activităților extracurriculare desfășurate în școli vor fi cuprinse elemente privind geografia, istoria, economia, cultura, obiceiurile și tradițiile locale din comuna Tinca.

10) Instituțiile și personalitățile locale vor continua cercetările privind evoluția organizării sociale și a vieții oamenilor din comuna Tinca, rezultatele obținute urmând a fi publicate.

1. Educația copiilor, a tineretului și a tuturor fiilor săi, în spiritul unui patriotism local și național și al integrării europene, reprezintă o datorie fundamentală a părinților, a educatorilor, a instituțiilor și a întregii comunități.
2. Centrul Cultural Tinca își va desfășura activitatea atât la nivelul comunei, cât și în plan județean, regional, național și european, în conformitate cu legislația privind așezămintele culturale, cu regulamentul aprobat de către consiliul local, pe baza programului propus de către director, care elaborează, aprobă și aplică întreaga strategie privind educația, cultura și viața spirituală a comunității locale
3. Directorul Centrului Cultural Tinca va fi numit prin concurs, organizat în condițiile legii, pe baza criteriilor și cu respectarea procedurilor aprobate de către consiliul local, dintre personalitățile recunoscute ale comunei.

Capitolul al IV-lea :MUNCA, SĂNĂTATEA, PROTECȚIA POPULAȚIEI ȘI SOLIDARITATEA UMANĂ

Art.46 1) În comuna Tinca munca liberă, desfășurată în condiții de competență și eficiență reprezintă o valoare fundamentală și, totodată, principala cale de afirmare și promovare socială.

- 2) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă pentru toți locuitorii comunei.
- 3) Drepturile și obligațiile persoanelor angajate, respectiv ale celor care ocupă funcții publice sunt stabilite prin contractele individuale sau colective de muncă, prin Codul Muncii, respectiv prin Legea privind statutul funcționarilor publici și actele normative adoptate în aplicarea acestora.
- 4) Munca forțată este interzisă pe întreg teritoriul comunei Tinca.
- 5) Pentru apărarea intereselor profesionale, economice și sociale, salariații au dreptul la grevă, care se manifestă în limitele stabilite de lege și cu garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate.
- 6) Agenții economici, instituțiile, autoritățile publice locale și totii angajatorii care folosesc forța de muncă plătită au obligația de a respecta normele de igienă și securitate a muncii, în condițiile legii.
- 7) Prevenirea îmbolnăvirilor, asigurarea serviciilor medicale și ameliorarea stării de sănătate a populației comunei Tinca reprezintă un obiectiv fundamental, o prioritate și o obligație atât pentru fiecare individ sau familie, cât și pentru comunitatea locală și autoritățile publice reprezentative.

- 8) Sistemul acțiunilor și măsurilor obligatorii al căror scop este sănătatea oamenilor din comuna Tinca cuprinde :
- a) prevenirea poluării mediului natural și ameliorarea permanentă a mediului economic, social, educațional și cultural în care muncesc și trăiesc locuitorii comunei.
 - b) asigurarea asistenței medicale de specialitate prin încurajarea și sprijinirea înființării și funcționării cabinetelor medicale de familie, a cabinetelor medicale specializate, a farmaciilor în toate satele comunei.
 - c) desfășurarea, în colaborare cu instituțiile de profil, a unor acțiuni de informare și educație sanitară, cu caracter general sau special pentru anumite categorii ale populației (copii, tineri, femei, bătrâni, etc).
 - d) asigurarea condițiilor prevăzute de normele legale privind medicina muncii.
 - e) ameliorarea și menținerea la un nivel adecvat a stării de igienă atât din spațiile publice, cât și în spațiul privat.
 - f) combaterea sărăciei, a fumatului, a consumului de alcool sau de droguri, a violenței, etc.
 - g) asigurarea apei potabile, îmbunătățirea alimentației, respectarea normelor sanitar-veterinare privind sacrificarea animalelor și comercializarea produselor.
 - h) combaterea epizootiilor, ecarisarea teritoriului, salubritatea localității.
- 9) Sistemul de protecție a populației comunei Tinca cuprinde:
- a) securitatea alimentară ;
 - a) apărarea împotriva dezastrelor ;
 - b) protecția mediului ;
 - c) protecția civilă ;
 - d) protecția muncii ;
 - e) protecția socială ;
 - f) protecția copiilor și a tinerilor ;
 - g) alte forme de protecție prevăzute de lege.
- 10) Primarul și consiliul local, conducerile agenților economici și organizațiilor din comună au obligația de a organiza activitatea și de a aloca resursele necesare pentru protecția populației, în condițiile legii.
- 11) Comitetul Local pentru Situații de Urgență, compartimentele funcționale și serviciile publice locale, celelalte structuri cu atribuții pe linia protecției populației comunei sunt obligate să se achite de atribuțiile pe care le au în domeniul de activitate pe care îl coordonează astfel încât să fie preîntâmpinate, diminuate sau anulate efectele negative ale unor situații excepționale.
- 12) În cazul unor calamități sau al altor pericole, respectiv pentru situațiile în care legea stabilește răspunderi civile normale, toți locuitorii apti de efort din comună au obligația de a participa la protejarea populației și a bunurilor, la eliminarea efectelor negative și la reconstrucția bazei materiale a comunității.
- 13) Primarul și consiliul local, împreună cu forțele politice, sociale, culturale și educaționale au obligația de a asigura și menține echilibrul și armonia socială prin asigurarea egalității de șanse și promovarea solidarității umane între toți membrii comunității.
- 14) Membrii comunității locale, indiferent de satul în care trăiesc și muncesc, indiferent de categoria socială sau profesională căreia îi aparțin, indiferent de opțiuni și convingeri, indiferent de relația în care se află cu autoritățile, au datoria de a acționa solidar față de persoanele sau categoriile de populație aflate în situații speciale și de a-și uni resursele și eforturile pentru apărarea și promovarea intereselor comunității, pentru înfăptuirea binelui comun și a fericirii fiecăruia dintre ei.

DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR COMUNEI TINCA

Dispoziții generale

Cetățenii comunei Tinca beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituția României și prin alte legi, având obligațiile și drepturile prevăzute de acestea.

Cetățenii comunei Tinca sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări.

Dispozițiile prezentului statut privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu prevederile Constituției României și ale legilor țării, cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate în care România este parte.

Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

Limitele exercitării drepturilor și libertăților individuale se stabilesc prin legi, astfel încât să nu permită încălcarea drepturilor și libertăților altora, a ordinii publice sau a bunelor moravuri.

Drepturile și libertățile fundamentale

Cetățenilor comunei Tinca le sunt garantate, în condițiile legii, următoarele drepturi și libertăți fundamentale :

- a) dreptul la viață și la integritate fizică și psihică ;
- b) libertatea individuală ;
- c) dreptul la apărare ;
- d) libera circulație ;
- e) dreptul de a le fi respectată și ocrotită, de către autoritățile publice viața intimă, familială și privată;
- f) inviolabilitatea domiciliului ;
- g) secretul corespondenței ;
- h) libertatea conștiinței ;
- i) libertatea de exprimare ;
- k) dreptul la învățătură ;
- l) accesul la cultură ;
- m) dreptul la ocrotirea sănătății ;
- n) dreptul la mediu sănătos ;
- o) dreptul la vot ;
- p) dreptul de a fi ales ;
- r) libertatea întrunirilor ;
- s) dreptul de asociere ;
- s) dreptul la muncă și la protecție socială a muncii;
- t) interzicerea muncii forțate ;
- t) dreptul la grevă ;
- u) dreptul la proprietate privată;
- v) libertatea economică ;
- x) dreptul la moștenire ;
- y) asigurarea unui nivel de trai decent ;

- z) ocrotirea familiei ;
- a.1 protectia familiei și a tinerilor ;
- a.2 dreptul la petiționare ;
- a.3 dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică de a solicita anularea actului și repararea pagubei ;

Autoritățile publice locale au obligația de a asigura, în mod direct, sau în colaborare cu instituțiile și autoritățile statului, exercitarea drepturilor și libertăților prevăzute în prezentul statut, în condițiile legii.

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau a unor libertăți se poate impune numai prin lege și numai pentru situații de natura celor prevăzute de art.53 din Constituția României.

Tuturor cetățenilor comunei li se asigură egalitatea de șanse și în fața legii și a autorității. În comuna Tinca sunt interzise discriminarea, exploatarea și încălcarea sub orice formă a demnității umane.

Îndatoririle fundamentale

Cetățenii comunei Tinca au următoarele îndatoriri fundamentale :

- a) să se achite de îndatoririle fundamentale pe care le au față de țară și față de statul român în conformitate cu prevederile Constituției României ;
- b) să manifeste loialitate față de comuna Tinca și să păstreze, să sporească și să promoveze valorile care definesc identitatea acesteia și să-i asigure unitatea și integritatea.
- c) să-și îndeplinească obligațiile asumate prin jurământ, în cazul exercitării unor funcții publice locale, cu bună credință ;
- d) să desfășoare o activitate utilă pentru sine, pentru familie, pentru comunitate și pentru societate în general;
- e) să contribuie la cheltuielile publice prin plata taxelor și impozitelor locale ;
- f) să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți membri ai comunității ;
- g) să slujescă binele general al comunității și să nu aducă prejudicii materiale sau de imagine comunei Tinca.

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Prin grija primarului se pot organiza festivități în cadrul cărora persoanele născute în comună vor primi, la împlinirea vârstei de 18 ani, titlul și certificatul de fiu/fiică al/a comunei.

Prin grija primarului, cuplurile ce împlinesc 50 de ani de căsătorie li se va acorda o diplomă festivă și un premiu constând într-o sumă de bani stabilită prin hotărâre a Consiliului Local Tinca. La fel se va proceda și în cazul cetățenilor comunei Tinca ce împlinesc onorabila vârstă de 100 de ani.

Titlul de cetățean de onoare al comunei se acordă după următoarele criterii :

- a) contribuția majoră la realizarea unor obiective de maximă importanță pentru viața comunității locale: construcții sau modernizări ale unor obiective social-culturale, asigurări de fonduri și investiții privind infrastructura localității (alimentare cu apă, aducțiuni gaze naturale, modernizări de drumuri etc.)

b) îndeplinirea cu rezultate notabile a unor funcții de demnitate publică (primar, consilier local) sau/și a unor funcții de conducere la nivelul instituțiilor fundamentale, toate de la nivelul comunei pe o durată mai mare de 10 (zece) ani.

c) obținerea unor rezultate deosebite în activitatea culturală și educativă, sportivă, științifică, tehnică etc, concretizată în activități, lucrări apreciate pe plan intern și extern, în promovarea la etape superioare ale unor concursuri, în obținerea unor premii etc

d) săvârșirea unor fapte de excepție care au ca efect preîntâmpinarea unor dezastre, salvarea de vieți omenești, apărarea comunității sau a unor membri ai acesteia în fața unor pericole, apărarea proprietății publice și private a comunei.

e) activitate îndelungată, consecventă și perseverentă pentru soluționarea unor probleme majore ale comunei, pentru punerea în valoare a resurselor umane și materiale locale, pentru armonizarea relațiilor interumane și pentru creșterea prestigiului comunei Tinca

Drepturile persoanelor care dețin titlul de cetățean de onoare al comunei Tinca se stabilesc prin hotărâre a consiliului local.

Titlul de cetățean de onoare al comunei Tinca se poate pierde sau retrage în urma condamnării printr-o sentință definitivă a instanțelor judecătorești pentru săvârșirea unor fapte penale sau la solicitarea persoanei în cauză.

Aprobat în ședința ordinară a consiliului local din data de 26 februarie 2019 prin hotărârea nr.23/26.02.2019.